

Pályaalkalmasság

Meghatározott munkakörökben a munka egészséges és biztonságos elvégzéséhez nem elég az egészségi és szakmai alkalmasság, pályaalkalmassági vizsgálat is szükséges. A pályaalkalmassági vizsgálatot a tevékenység szerinti miniszter rendeli el (pl. tömegközlekedési eszközök vezetői számára).

Megbízás a munka végzésére

Az adott feladatot a munkavállaló akkor végezheti, ha ezzel a munkáltató megbízza.

A megbízás általában a munkaköri leírásban történik, de vannak olyan többlet, illetve speciális munkafeladatok, amelyek végzéséhez külön, szóbeli vagy írásban történő megbízás szükséges. Ilyen feladat például az emelőgépek kezelése.

4.2. Egészségi alkalmasság

A munkaköri és a szakmai alkalmasság vizsgálatát a foglalkozás-egészségügyi szakorvos (korábbi elnevezéssel: üzemorvos) végzi. Célja annak az elbírálása, hogy a munkavállaló, illetve a tanuló:

- a munkavégzésből és a munkakörnyezetből eredő megterhelés által okozott igénybevétele:

- egészségét, testi, illetve lelki épységét nem veszélyezteti-e,
- nem befolyásolja-e egészségi állapotát kedvezőtlenül,
- nem okozhatja-e utóda testi, szellemi, pszichés fejlődésének károsodását;
- esetlegesen idült betegsége vagy fogyatékossága a munkakör ellátása, illetve a szakma elsajátítása és gyakorlása során nem idéz-e elő baleseti veszélyt;
- a járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkakörökben, illetve szakmákban történő munkavégzés esetén személynélgi higiénés és egészségi állapota nem veszélyezteti-e mások egészségét, foglalkoztatható-e az adott munkakörben;
- milyen munkakörben, illetve szakmában és milyen feltételek mellett foglalkoztatható állapotszababodás veszélye nélkül, amennyiben átmenetileg vagy véglegesen megváltozott munkaképességű;
- foglalkoztatható-e tovább jelenlegi munkakörében, illetve folytathatja-e tanulmányait a választott szakmában;
- szenved-e olyan betegségben, amely miatt munkaköre ellátása során rendszeres foglalkozás-egészségügyi ellenőrzést igényel;
- külföldön történő munkavégzés esetén egészségi szempontból várhatóan alkalmas-e az adott országban a megjelölt szakmai feladat ellátására.

Az alkalmasság véleményezése a munkáltató által megjelölt munkakörre és megterhelésekre történik.

A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata lehet előzetes, időszakos és soron kívüli. A munkáltató zárvízsgálatot is előírhat (pl. ha a dolgozó rákkeltő anyagot legalább 10 évig használt, vagy több mint 4 évig végzett munkát nagy zajkibocsátású munkaeszközzel).

valamilyen egészségi korlátja, ez az ún. foglalkoztathatóság szakvéleményezése. A személyi higiénés alkalmasság vizsgálatának célja annak elbírálása, hogy a munkát végző személy egészségi állapota - a tevékenység gyakorlása esetén - a járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkaterületeken (pl. egészségügyi intézményekben, közétkeztetésben) nem veszélyezteti-e mások egészségét, folytathat-e tevékenységet az adott munkaterületen.

4.3. Foglalkoztatási tilalmak, korlátozások

A sérülékeny csoportba tartozók foglalkoztatása szempontjából tiltott munkaköröket írásban meg kell határozni.

Sérülékeny csoportnak hívjuk azt a munkavállalói kategóriát, amelybe tartozó munkavállalókat testi, lelki adottságaik, állapotuk következtében a munkavégzéssel össze-függő kockázatok fokozottan fenyegetnek, illetve akik maguk is fokozott kockázatot jelenthetnek munkavégzésük során (pl. fiatalok, terhes, nemrég szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek).

Fiatal munkavállaló az, aki tizennyolcadik életévét még nem töltötte be.

A fiatal munkavállalókra vonatkozó speciális szabályok:

A fiatal munkavállaló számára éjszakai munka, valamint rendkívüli munkaidő nem rendelhető el.

A fiatal munkavállaló napi munkaideje legfeljebb nyolc óra lehet. A több munkaviszony keretében történő munkavégzés munkaidejét össze kell számítani.

A fiatal munkavállaló számára

- legfeljebb egy heti munkaidőkeretet lehet elrendelni,
  - négy és fél órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén, legalább harminc perc, hat órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén, legalább negyvenöt perc munkaközi szünetet,
  - valamint két egymást követő műszak között legalább tizenkét óra tartamú napi pihenőidőt kell biztosítani.
- A fiatal munkavállaló esetében a heti pihenőnap kiadására szigorú szabályok vonatkoznak. A gyermeket váró és a kisgyermekes nők védelme érdekében a munka- és pihenőidőre szigorúbb szabályok vonatkoznak.

4.4. A munkavégzés alapvető szervezési feltételei

Egy nagyobb feladat, projekt megkezdése előtt mindig tartsa be az alábbi szabályokat:

- Hagyjon elegendő időt a tervezésre, szervezésre, ellenőrzésre.
- Gondolja át, ha probléma vagy veszélyes helyzet keletkezik, milyen intézkedéseket kell tennie.
- Egyeztessen munkavédelmi szakemberrel.
- Tájékozódjon a vonatkozó jogszabályokról, szabványokról.